

Kierunek Kultura: warsztaty ***Kultura Tworzy Rozwój*** Raport z realizacji projektu

Wstęp

Warsztaty ***Kultura Tworzy Rozwój*** to jeden z kluczowych etapów projektu ***Kierunek Kultura***. Całość skierowana była do przedstawicieli (liderów i animatorów) instytucji kultury, organizacji pozarządowych i samorządów lokalnych na Mazowszu.

Myślą przewodnią projektu jest próba obalenia stereotypu w postrzeganiu kultury jako dziedziny, która nie ma istotnego wpływu na rozwój lokalny. Władze samorządowe wydatki związane z kulturą uważają za kłopotliwe i niewymierne. Problemem jest też to, że szefowie lokalnych instytucji kultury są z reguły skupieni na działaniach i zadaniach bieżących i nie doceniają (lub wręcz nie rozumieją) strategicznego znaczenia działań podejmowanych w obszarze kultury.

Powyższe problemy sprawiają, że poważne szanse rozwojowe społeczności lokalnych zostają bezpowrotnie zmarnowane. Rzadko stawia się na kreatywność, talenty nie są pielęgnowane i promowane, spada jakość życia mieszkańców i ich motywacja do trwałego wiązania swoich losów z danym terenem. W końcowym efekcie obniża się kapitał kreatywny.

Cele projektu

Celem programu ***Kierunek Kultura*** jest wzmocnienie potencjału animatorów i instytucji kultury na Mazowszu. Uczestnikom warsztatów chcieliśmy pomóc wymyślić, zorganizować oraz sfinansować innowacyjny projekt kulturalny. W sferze naszych zainteresowań pozostaje, poza oczywistymi wartościami artystycznymi, kultura rozumiana jako siła sprawcza rozwoju społecznego i rozwoju ekonomicznego.

Pragniemy stworzyć, pod patronatem MCKiS, sieć liderów kulturalnych na Mazowszu – instytucji i organizacji posiadających doświadczenie, potencjał, motywację do nowoczesnych działań kulturalnych i społecznych. Sieć ma pełnić rolę platformy wymiany wiedzy oraz inkubatora projektów, które, realizowane we współpracy z MCKiS, będą w dłuższej perspektywie budować spójną markę kulturalną Mazowsza. Chcieliśmy się skupić m.in. na wielokulturowych tradycjach Mazowsza, szlakach literackich, muzycznych i kulinarnych oraz nieodkrytych tradycjach i niezwykłych wytworach. Zależy nam na tym, żeby warszawscy animatorzy kultury byli aktywniejsi na Mazowszu, by poprzez wspólne inicjatywy kulturalne integrować region z metropolią. Z drugiej jednak strony, pokazać najciekawsze projekty z Mazowsza w Warszawie.

Sposób realizacji

W Warsztatach udział wzięli: animatorzy i liderzy z instytucji kultury i organizacji pozarządowych oraz samorządowcy. Tematyką Warsztatów była kultura jako narzędzie tworzące rozwój lokalny. Cykl Warsztatów składał się z dwóch spotkań dwudniowych dla każdego z subregionów Mazowsza.

Podczas pierwszej części Warsztatów trenerzy (Ilona Łowiecka-Tańska, Zbigniew Mieruński) pomogli w stworzeniu forum wymiany doświadczeń między uczestnikami oraz animatorami z Warszawy (w składzie: Janusz Byszewski, Monika Weychert-Waluszko, Ewa Chomicka, Ewa Zbroja oraz Anna Ciecierska). W tej części powstały grupy, które pracowały nad wspólnie wymyślonymi projektami. W pierwszej części trenowano również zwiększenie umiejętności twórczego planowania inicjatyw, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestię partnerstwa i wykorzystania lokalnego potencjału oraz zaangażowania mieszkańców w proponowane działania.

Druga część Warsztatów prowadzona była przez Wojciecha Kłosowskiego i Michała Pawłęgę. Trenerzy przekazali umiejętności dotyczące pisania wniosków o dotację, które pozwolą realizować inicjatywy atrakcyjne i stwarzające perspektywy rozwoju. Uczestnicy mogli również wczuć się w rolę komisji oceniającej wnioski i spojrzeć na proces oceniania od zupełnie innej strony niż zwykle. Ważne w tej części Warsztatów było wypracowanie nowej inicjatywy kulturalnej, łączącej partnerów w funkcjonalne partnerstwo, na czele którego będzie stał silny, inspirujący lider.

Warsztaty odbyły się w następujących terminach:

I 2-3.09 Warszawa, II 14-15.09 Ciechanów (Mazowsze Północne)

I 21-22.09 Warszawa, II 4-5.10 Płock (Mazowsze Zachodnie)

I 16-17.09 Warszawa, II 30.09-1.10 Siedlce (Mazowsze Wschodnie)

Rozwinięcie

W Warsztatach udział wzięły osoby reprezentujące trzy subregiony Mazowsza. Rekrutacja do projektu trwała od lipca do sierpnia br. Spośród nadesłanych zgłoszeń wybraliśmy sześćdziesiąt, naszym zdaniem najciekawszych formularzy (po dwadzieścia z każdego subregionu). Wyboru dokonał Zespół Projektowy według jasno określonych kryteriów.

Spotkania uczestników z każdego z subregionów odbywały się najpierw w Warszawie, a następnie w „stolicy” danego subregionu (tj. w Ciechanowie, Siedlcach i Płocku). Poniżej przedstawiamy cele poszczególnych Warsztatów, ich przebieg oraz sposób tworzenia grup warsztatowych.

Kryteria wyboru uczestników:

- ocena zbieżności projektu / wydarzenia z celami konkursu – oryginalności, innowacyjności pomysłu;
- ocena jakości wydarzenia / projektu pod względem zaangażowania społeczności lokalnej;
- ocena jakości projektu / wydarzenia pod względem innowacyjności;
- ocena trwałości projektu;
- ocena potencjału wnioskodawcy;
- ocena proponowanych działań;

Cele części warszawskiej:

- stworzenie forum wymiany doświadczeń między uczestnikami;
- wykorzystanie kontaktów do zaplanowania nowych inicjatyw;
- lepsze planowanie wartościowych i sprzyjających rozwojowi lokalnemu inicjatyw kulturalnych;
- zaplanowanie zarysu nowych regionalnych inicjatyw kulturalnych.

Tworzenie grup warsztatowych:

Każda z osób uczestniczących otrzymała kartkę i według własnych zainteresowań formułowała na niej swój pomysł na projekt. Docelowo grupa warsztatowa miała się podzielić na cztery podgrupy, mające podobne pomysły, ze zbliżonych sobie obszarów oraz kierowane do podobnych grup docelowych. Intencją było stworzenie takich podgrup, które będą pracowały nad wspólnym projektem.

Wyjątkiem było tworzenie grup w subregionie północnym. Osoby uczestniczące miały do wyboru trzy kierunki działań: Mazowsze wielokulturowe, szlaki literackie/muzyczne/gastronomiczne oraz nieodkryte tradycje, niezwykle wytwory. Do dyspozycji osób uczestniczących były także puste kartki, na których same osoby zainteresowane umieściły następujące tematy: wykorzystanie kolejki wąskotorowej, film i inne dziedziny sztuki oraz niezwykli ludzie.

Przebieg Warsztatów części warszawskiej:

Osoby prowadzące: **Ilona Iłowiecka-Tańska, Zbigniew Mieruński.**

- Punktem wyjścia były rozmowy o wartościach leżących u podstaw działalności kulturalnej (powtarzały się takie wartości jak otwartość, innowacyjność, szacunek i tolerancja).
- Osoby uczestniczące miały możliwość wymieniać się nawzajem doświadczeniami i oczekiwaniami związanymi z uczestnictwem w programie. Miały miejsce:

- planowanie nowych inicjatyw kulturalnych – określenie ramowego kierunku powstających projektów;
- praca nad wprowadzeniem do planowania projektów – określono zasady i etapy pracy podczas warsztatu;
- praca warsztatowa w grupach roboczych – planowanie celów i określanie odbiorców nowych inicjatyw;
- spotkania z gośćmi – inspirującymi animatorami kultury. Dyskusja na temat działań kulturalnych na Mazowszu;
- Warsztat, praca w podgrupach roboczych – określenie sposobu realizacji planowanych inicjatyw kulturalnych;
- prezentacja ustaleń i wyników pracy grup roboczych na forum, dyskusja;
- podsumowanie, plany na przyszłość.

Przebieg drugiej części Warsztatów (Siedlce, Ciechanów, Płock):

Osoby prowadzące: **Wojciech Kłosowski, Michał Pawłęga.**

- Wykład wprowadzający: Co to jest rozwój lokalny? Jaką rolę w rozwoju lokalnym może spełnić kultura?
- Przypomnienie pomysłów na projekty na forum grup. Ustalenia, co udało się osiągnąć między szkoleniami?
- Rozważania wokół zagadnienia *Wpływ realizacji projektów kulturalnych na rozwiązanie problemów społecznych* – analiza, w jaki sposób zaplanowane projekty mogą przyczynić się do poprawy sytuacji w zakresie edukacji, sportu, uzależnień, ubóstwa, dbałości o zdrowie.
- Prezentacja możliwości finansowania projektów kulturalnych – identyfikacja źródeł finansowania projektów stworzonych podczas Warsztatów.
- Prezentacja podstawowych informacji na temat wytycznych dla wnioskodawców i omówienie ich wpływu na konstruowanie projektu. Prezentacja przykładowych wniosków i omówienie sposobu umieszczania w nich informacji o projekcie. Ocena przykładowych wniosków i próba ich oceny przez osoby uczestniczące w zajęciach.
- Prezentacja: Kultura jako obszar rozwijania indywidualnej kreatywności;
- Organizowanie działalności kulturalnej poprzez projekty - prezentacja: co to jest projekt kulturalny? Co to jest projekt? Czym wyróżnia się projekt w obszarze kultury?
- Działalność kulturalna - prezentacja: budowanie lokalnej wspólnoty czy kuźnia indywidualistów?
- Podsumowanie i ewaluacja.

Podsumowanie ankiet

Ankieta dotyczyła oceny ogólnej Warsztatów, a także poszczególnych elementów: treści, czasu trwania, sposobu zorganizowania, osób prowadzących oraz własnych oczekiwań względem Warsztatów. Pytaliśmy też o to, co się podobało. Prosimy o sugestie dotyczące współpracy z MCKiS oraz o sugestie związane z oczekiwaniami względem II części Warsztatów (na ankietach cz. I).

Poniżej znajduje się ocena warsztatów (% to wynik średniej wyciągniętej z oceny uczestników trzech subregionów):

Opinie dotyczące I cz. Warsztatów

Ogólna ocena I cz. Warsztatów:

bardzo dobra: 52,5%
dobra: 41,8%
przeciętna: 3,7%
nie zaznaczone: 2%

Czy prezentowane treści były zgodne z założeniami Warsztatów:

tak: 75%
częściowo: 23%
nie: 2%

Zdaniem Pani/Pana zaplanowany czas trwania Warsztatów był:

wystarczający: 65,3%
za długi: 7,8%
za krótki: 17,4%
nie mam zdania: 9,5%

Organizacja Warsztatów była:

bardzo dobra: 79%
dobra: 21%

Czy osoby prowadzące były przygotowane do zajęć?

bardzo dobrze: 85%
dobrze: 15%

Czy Warsztaty spełniły Pani/Pana oczekiwania?

tak: 60,4%
częściowo: 35,6%
nie: 4%

Opinie dotyczące II cz. Warsztatów

Ogólna ocena II cz. Warsztatów:

bardzo dobra: 65,5%
dobra: 32,5%
nie zaznaczone: 2%

Czy prezentowane treści były zgodne z założeniami Warsztatów:

tak: 84,8%
częściowo: 11,5%
nie: 3,7%

Zdaniem Pani/Pana zaplanowany czas trwania Warsztatów był:

wystarczający: 60,5%
za długi: 12%
za krótki: 27,5%

Organizacja Warsztatów była:

bardzo dobra: 59,7%
dobra: 40,3%

Czy osoby prowadzące były przygotowane do zajęć?

bardzo dobrze: 83%
dobrze: 17%

Czy Warsztaty spełniły Pani/Pana oczekiwania?

tak: 64%

częściowo: 36%

Poza odpowiedziami na pytania zamknięte uczestnicy mieli możliwość napisania o swoich przemyśleniach związanych z Warsztatami i współpracą z MCKiS. Wybraliśmy poniższe opinie, ponieważ uważamy, że oddają one w sposób przekrojowy obraz charakteru Warsztatów.

- „profesjonalnie przygotowane i prowadzone Warsztaty. Treść szkolenia była fachowo przygotowana. Zajęcia przyczyniły się do powstania wielu interesujących pomysłów na projekty, z pewnością przydałyby się jeszcze spotkania w celu ich rozszerzenia”
- „dokładnie sprecyzowane cele projektów i ukierunkowano myślenie uczestników na właściwe pojmowanie tematu. Przytoczono wiele ważnych informacji dotyczących instytucji do których można aplikować o środki. Przytoczono ważne informacje dotyczące popełnianych błędów podczas pisania projektów i uczulono na wiele różnych aspektów.”
- „znakomitą inicjatywą było zaproszenie pracowników kultury z dość wąskiego okręgu (Północne Mazowsze), co zaowocowało wieloma cennymi kontaktami (co za tym idzie nadzieją na przyszłą współpracę)”
- „spodziewałam się, że efektem będzie stworzenie konkretnego projektu możliwego do zrealizowania w partnerstwie i znalezienie środków na ów projekt”
- „obawiam się, że po Warsztatach nie będzie kontynuacji realizacji projektów, które powstały”
- „podoba mi się inicjatywa wychodzenia do lokalnych społeczności przez MCKiS. Myślę, że jest to dobrze rokująca współpraca”
- „oczekujemy cyklicznych spotkań, realizacji wspólnych przedsięwzięć, współpracy przy realizacji projektów rozpoczętych podczas Warsztatów, spotkanie w małych ośrodkach kultury i zaproszenie przedstawicieli władz lokalnych”,
- „nowe inspiracje na projekty, nowe spojrzenie na sprawy społeczne oraz poznałam różnych ludzi w tym młodych – wrażliwych i kochających to co robią na rzecz innych; będę z nimi utrzymywać stałe kontakty, wymieniając poglądy i doświadczenia w działce – kultura w szerokim i wąskim tego słowa znaczeniu.”
- „profesjonalizm i postawa otwartości prowadzących”

Opisy projektów

Jednym z założeń Warsztatów **Kultura Tworzy Rozwój** było wypracowanie przez osoby uczestniczące interesujących projektów kulturalnych. Z autorami i organizatorami najciekawszych i najbardziej rokujących inicjatyw Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki będzie chciało podjąć długofalową współpracę. Poniżej zamieszczamy opisy projektów przeznaczonych do realizacji w trzech subregionach Mazowsza.

Subregion Północny

1. MAZOWIECKI RETRO ŚWIAT

Projekt ma na celu podtrzymanie pamięci i tożsamości związanej z lokalną historią północnej części Mazowsza. Zamierzeniem organizatorów jest aktywizacja mieszkańców lokalnych społeczności w działania projektowe.

Grupa docelowa: mieszkańcy Żuromina, Mławy, Muszyńca, Krasnosielca, władze, urzędnicy, seniorzy, turyści.

Działania:

- Organizacja wystaw ze starymi zdjęciami i nagraniami, nawiązującymi do historii Mazowsza Północnego;
 - Przedstawienie dawnych dziejów okolicznych miejscowości, w tym ukazanie sylwetek śpiewaków, miejskich gawędziarzy i legend;
 - Zorganizowanie ekspozycji miejskiej nawiązującej do starego jarmarku;
- W działaniach będą towarzyszyły m.in.: Zespół Kurpiowski, teatry uliczne, rzemieślnicy.

Czas realizacji: 1.10.2010 – 31.08.2011

2. NIEZWYKLI LUDZIE

Założeniem projektu jest ukazanie sylwetek ludzi, którzy mają nietypowe zainteresowania.

Organizatorzy i partnerzy: Gminny Ośrodek Kultury Sochocin, LGD Przyjazne Mazowsze, Ostrołęckie Centrum Kultury, Miejsko-Gminna Biblioteka w Chorzelach, Gminna Biblioteka Publiczna w Wieczfnie Kościelnej, Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki w Warszawie

Głównym celem projektu jest: rozwój społeczno-gospodarczy miejscowości uczestniczących w projekcie i regionu poprzez kulturę - wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich, budowanie kapitału społecznego i kreatywnego.

Cele szczegółowe:

- Podniesienie atrakcyjności swego otoczenia (powiaty płoński, mławski, przasnyski, ostrołęcki) poprzez pokazanie niezwykłości jego mieszkańców;
- Rozwój więzi międzyludzkich;
- Zwiększenie poczucia dumy z własnej miejscowości;
- Wzrost aktywności mieszkańców na rzecz swojej miejscowości;
- Wzrost poczucia tożsamości lokalnej;
- Wzrost poczucia wartości ludzi niezwykłych;
- Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzysektorowej;

Czas realizacji projektu – 1 rok

Grupa docelowa:

Grupa osób, która ma nietypowe zainteresowania, hobby, pasje. W tym także społeczność lokalna, która będzie zaangażowana w proces realizacji projektu.

Metoda docierania do grupy docelowej:

Stworzenie grupy poszukiwaczy – dziennikarze lokalni, środowisko szkolne, kościół, urzędnicy, lokalni liderzy, zakłady pracy, osoby zainteresowane, wspólne wypracowanie

metody, organizowanie zespołów poszukiwaczy, organizowanie kontaktów, tworzenie grup wsparcia.

Działania:

Promocja projektu, pozyskanie grupy docelowej - poszukiwaczy do współpracy, zbieranie informacji i opracowanie bazy danych dotyczącej ludzi niezwykłych z terenu powiatów - płońskiego, mławskiego, ostrołęckiego, przasnyskiego, pokazanie tych ludzi innym lokalnie i ponadlokalnie. Ponadto przeszkolenie niezwykłych do prowadzenia warsztatów edukacyjnych, organizacja warsztatów dla mieszkańców w czterech powiatach, organizacja wędrującej wystawy fotograficznej „Zwyczajni niezwykli”, konkursu fotograficznego „Niezwykli ludzie”, wywiad z „Niezwykłym z twojej miejscowości”

Kryteria wyboru ludzi niezwykłych:

- Unikatowe warsztaty rzemieślnicze;
- Nietypowe talenty artystyczne;
- Nietypowe hobby;
- Niezwykłe pasje, twórczość w różnych dziedzinach.

3. FESTIWAL SZLAKI MUZYCZNE – CIECHANÓW MUZYCZNĄ KRAINĄ

Ideą przewodnią projektu jest prezentacja miejsc związanych z zabytkami i wykorzystanie muzyki z terenów Ciechanowa i okolic. Całość zawiera w sobie wątek artystyczno – edukacyjny i jest skierowany do młodzieży oraz dorosłych o zainteresowaniach muzycznych i historycznych, jak i odbiorców oferty turystycznej.

Celem projektu jest aktywizacja młodzieży oraz dorosłych z różnych środowisk i warstw społecznych zamieszkujących miasto Ciechanów. W tym również odkrywanie i rozwój nowych talentów. Dodatkowo celem jest popularyzacja i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego Północnego Mazowsza oraz integracja działań lokalnych ośrodków kultury w promowaniu lokalnej twórczości muzycznej.

Grupą docelową są mieszkańcy z okolicy Ciechanowa, jak również turyści.

Działania:

Warsztaty muzyczne dla lokalnych zespołów (gatunki: rock, blues), prowadzone przez specjalistów w konkretnych dziedzinach muzyki, warsztaty bębniarsko – taneczne oraz warsztaty z użyciem ligawek, koncerty: pięć imprez w mało znanych miejscach regionu (m.in. w: Ciechanów, Grudusk, Sońsk, Zeńbok).

Czas realizacji: wrzesień 2010 – lipiec / sierpień 2011.

4. POCIĄG DO KULTURY

Projekt łączący w sobie warsztaty animacyjno – kulturalne z pokazami filmowymi oraz rewitalizacją kolejki wąskotorowej na trasie Czernice Borowe – Przasnysz (północne Mazowsze).

Celem projektu jest stworzenie alternatywnego i kulturalnego sposobu spędzania wolnego czasu, w tym także podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu.

Grupa docelowa: osoby zainteresowane kolejką; osoby zaangażowane w działalność kulturalną; mieszkańcy powiatu przasnyskiego.

Czas trwania: 12 miesięcy. Przejazdy kolejką: od czerwca do września.

Subregion Wschodni:

1. INTEGRACJA MIĘDZYPOKOLENIOWA

Załoženiami projektu są: wypromowanie wsi, a ich mieszkańców włączyć do działań społecznych. Chodzi o międzypokoleniowe zintegrowanie się mieszkańców mazowieckich wsi, poprzez zaprezentowanie starych obrzędów.

Cele:

- integracja i promocja działań międzypokoleniowych;
- stworzenie pomysłów na wspólne spędzanie wolnego czasu, stworzenie relacji międzypokoleniowej – pozytywne sformułowanie celu;
- przełamanie barier międzypokoleniowych.

Do kogo? 80 osób bezpośrednio związanych z projektem/ beneficjenci; wiek: 7-75 lat.

Gdzie? Wschodnie Mazowsze (powiat: siedlecki, miński, wyszkowski)

Kiedy? 2011 – 2012: kolejne 24 miesiące.

Działania:

- Wspólne gotowanie;
- Uczenie się nawzajem;
- Wspólne świętowanie;
- Wspólny wolontariat;
- „bitwa na rymy”.

2. RÓŻNORODNOŚĆ

Istotą projektu jest uzyskanie otwartości na różnorodność.

Tolerancja jako narzędzie edukacji. Ukazanie mozaiki różnorodności lokalnego środowiska. Zbudowanie postawy szacunku wobec odmienności, różnorodności.

Cele:

- aktywizacja lokalnej społeczności;
- budowanie postaw otwartości i tolerancji; promocja regionu;
- rozrywka;
- zmiana podejścia, wyjście poza schematy myślenia;

Grupa docelowa:

Osoby w wieku 20-40 lat.

Działania:

W oparciu o grę miejską na terenie czterech miast, w których umieszczone zostaną punkty gry miejskiej. Scenariusz całości będzie dopasowany indywidualnie do miasta (Warszawa, Siedlce, Węgrów, Łochów). W skład gry miejskiej będą wchodziły m.in.: performance, drama oraz żywa Biblioteka.

Czas realizacji:

Początek roku – sierpień 2011 r.

3. WIELKI GOŚCINIEC LITEWSKI JAKO SZLAK TURYSTYCZNY

Treścią projektu ma być doprowadzenie do wykreowania i wytyczenia szlaku dziedzictwa kulturowego, wzdłuż dawnego traktu handlowego wiodącego z Warszawy do Wilna. „Szlak WGL” nie jest projektem, a dużym programem, na który złożą się wiele projektów. W pierwszej fazie program będzie dotyczył miejscowości na szlaku położonych w granicach Województwa Mazowieckiego. Miejscowości na szlaku w woj. mazowieckim to: Warszawa, Sulejówkę, Okuniew, Stanisławów, Dobry, Pniewnik, Liw, Węgrów, Sokołów Podlaski, Repki. Przewidywanym rezultatem jest zmiana świadomości o możliwościach wykorzystania szlaku WGL dla rozwoju lokalnego poszczególnych miejscowości i całego regionu. Projekt będzie miał kluczowy wpływ na rozwój lokalny, dzięki stworzeniu nowych szans indywidualnego rozwoju poszczególnych mieszkańców. W tym dzięki stworzeniu szans na samodzielną działalność gospodarczą, kulturalną czy turystyczną, przekazując tym samym nowe doświadczenia i umiejętności.

Celami projektu będą: podniesienie świadomości o potencjale kulturowym regionu wśród liderów lokalnych, następnie: wpłynięcie przez liderów aktywizująco na lokalną społeczność.

Grupa docelowa: lokalni liderzy działający na płaszczyźnie społeczno – kulturalnej.

Działania:

I etap:

- opracowanie zaproszeń dla lokalnych liderów wraz z ankietą;
- przeprowadzenie przez liderów inwentaryzacji lokalnych zasobów;
- warsztaty dla lokalnych środowisk;

II etap:

- organizacja warsztatów przez lokalnych liderów i wypracowanie mini koncepcji dla poszczególnych miejscowości;
- na podstawie mini koncepcji zorganizowanie spotkania (konferencji) podczas którego zostanie wypracowana społeczna koncepcja Szlaku dziedzictwa kulturowego Wielkiego Gościńca Litewskiego;
- zawiązanie stowarzyszenia WGL, które realizują wcześniej wypracowaną koncepcję;
- realizacja mini koncepcji w miejscowościach znajdujących się na trasie szlaku.

Czas realizacji:

Projekt będzie realizowany od marca do listopada 2011 r.

Subregion Zachodni

1. KULTURA - REAKTYWACJA

Założeniem projektu jest próba wypracowania aktywnej postawy („świadomego i czynnego uczestnika”) wśród mieszkańców społeczności lokalnej. Pożądanym rezultatem przedsięwzięcia będzie wyłonienie spośród mieszkańców Żyrardowa i okolic grupy, która będzie aktywnie uczestniczyła i współtworzyła inicjatywy w obszarze kultury. W rezultacie spowoduje to rozwój i zwiększenie atrakcyjności regionu.

Cele:

1. Aktywizacja osób dorosłych na rzecz działania w obszarze kultury;
2. Zachęcenie do uczestnictwa w ofercie kulturalnej;

Odbiorcy:

Osoby dorosłe (26-65 lat) zamieszkałe w Żyrardowa i w okolicach.

Czas trwania:

Organizacja – 1 rok. Realizacja: do osiągnięcia celu.

Działania:

- Szeroka, intensywna kampania społeczna prowadzona wspólnie przez samorząd i nadzorowane przez niego instytucje kultury, urzędy publiczne, publiczne placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe, media, lokalny biznes, kościoły;
- Nawiązanie współpracy z lokalnymi twórcami, artystami i animatorami kultury działającymi w oderwaniu od oficjalnych struktur;
- Zaproszenie do współpracy lokalnych liderów;
- Dostosowanie oferty programowej lokalnego ośrodka kultury do potrzeb społeczności, poprzedzone profesjonalnym badaniem potrzeb mieszkańców w tym zakresie;
- Ciągłe podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się organizowaniem życia kulturalnego poprzez umożliwianie uczestnictwa w odpowiednich szkoleniach, warsztatach, wizytach studyjnych;

2. Z PASJĄ NA TY

Założeniem projektu jest stworzenie warunków, które sprzyjałyby odkrywaniu talentów i rozwijały zainteresowania wśród mieszkańców społeczności lokalnej. Celem działań podjętych w projekcie będzie podniesienie motywacji, inspirujący wpływ oraz rozbudzenie potrzeb uczestnictwa w kulturze na terenie Zachodniego Mazowsza.

Odbiorcy:

Młodzież i dorośli, mieszkańcy zachodniej części Mazowsza (Bartniki, Gostynin, Płock, Pomiechówek, Sanniki).

Działania projektowe:

- Warsztaty o różnej tematyce, spotkania z inspirującymi ludźmi;
- Organizacja happeningów;
- Prezentacje artystyczne dla uczestników projektu i środowiska lokalnego w formie wydarzeń plenerowych;
- Wyjazdy na wydarzenia kulturalne (np. do teatru, operetki);
- Organizacja festiwalu „Z Pasją na Ty” w którym uczestnicy będą mogli zaprezentować to co dla nich jest wartościowe i pasjonujące.

Czas trwania: szacunkowo 2 lata.

3. UMIEJĘTNOŚCI

Założeniem projektu jest uatrakcyjnienie oferty kulturalnej, poprzez prezentację lokalnych inicjatyw oraz stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej twórczości artystycznej. Projekt ma być odpowiedzią na zastój w obszarze działań społeczno – kulturalnych. Czego efektem będzie wykorzystanie potencjału tkwiącego w ludziach oraz łatwy dostęp do oferty kulturalnej.

Cele projektu:

- stworzenie warunków do rozwijania aktywności twórczej, rozbudzenie zainteresowania folklorem zachodniego Mazowsza;
- integracja międzypokoleniowa z lokalnymi twórcami i artystami ludowymi w kierunku popularyzacji folkloru i rękodzieła;
- aktywizacja kulturalna mieszkańców gmin poprzez krzewienie lokalnych zwyczajów i tradycji;
- współpraca różnorodnych środowisk, instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych w efekcie której nastąpi promocja kultury i sztuki regionu.

Grupa docelowa:

Mieszkańcy gmin reprezentowanych przez tworzących Grupę „Umiejętności”, i ewentualnie ościennych (wymiana umiejętności np. między Łąckiem a Słupnem). Cztery rodzaje warsztatów w danej gminie, warsztat dla minimum dziesięciu, a maksimum dwudziestu uczestników.

Działania:

Organizacja warsztatów rękodzieła (manualnych, kilka typów), organizacja zajęć artystycznych (kilka typów, w zależności od zasobów danego regionu), organizacja warsztatów kulinarnych (te mogą odbyć się również w ramach warsztatów rękodzieła), inspirujące spotkania z kulturą i sztuką.

Czas trwania: 12 miesięcy

Wnioski zespołu projektowego

Czas spędzony na Warsztatach, ich obserwacja i bezpośredni kontakt były podstawą do dyskusji na temat tego „co można zmienić, aby usprawnić w przyszłości działanie warsztatowe?”. Dzięki temu zostało wypracowanych kilka ważnych, w naszym odczuciu, wniosków na przyszłość. Przedstawiamy je poniżej, z podziałem na kategorie:

Organizacyjne:

1. Jaśniejsze **określenie rezultatów projektu** dla uczestniczących osób i prowadzących. Konkretny komunikat: czy projekty przygotowane w trakcie Warsztatów mają zostać rzeczywiście doprowadzone do sfinansowania i wdrożenia, czy tylko są traktowane ćwiczebnie? W tym celu jest potrzebna jasna informacja, że zgłaszane pomysły na projekty nie będą tymi, nad którymi będzie się pracowało podczas Warsztatów. Ważna jest dla nas informacja o planowanych projektach, ponieważ wiele już potrafi powiedzieć nam o osobach zgłaszających się.

2. Bardziej spójne określenie **powiązania pomiędzy tematyką zgłoszonego projektu, a pracą podczas Warsztatów**. W założeniu wypracowane projekty miały łączyć zamierzenia, jednak nie mamy poczucia, aby tak się udało w każdym przypadku. Padła propozycja rozważenia, czy w przypadku realizacji II edycji utrzymać konieczność przedstawienia podczas rekrutacji propozycji projektu, a jeżeli tak, to zaplanować wykorzystanie tego. Jednym z rozwiązań mogłoby być zgłaszanie się zespołów zbudowanych z kilku instytucji, mających ustalony wspólny projekt.

3. Pojawiła się obawa, czy **wypracowane podczas Warsztatów projekty** zostaną wdrożone? Potrzebna jest metoda inspirująca do wspólnego działania po warsztatach, tak by wypracowane propozycje rzeczywiście mogły zostać zrealizowane.

4. Zaproponowanie dobrego modelu **tworzenia grup pracujących** ze sobą podczas warsztatów. Ważne żeby pozbawić osoby uczestniczące uczucia sztucznie dobranych grup.

5. Zastanawiamy się, czy nie zastosować innych kryteriów w **doborze w grupy osób uczestniczących**.

Treści:

1. Dobrą inicjatywą było zebranie **pomysłów** wypracowanych podczas I serii spotkań i przesłanie ich osobom prowadzącym II część Warsztatów. Umożliwiło to dostosowanie treści do potrzeb uczestniczących osób.

2. Pojawiło się odczucie, że **planowanie podczas pierwszej** sesji było powierzchowne. Brak było szacowania kosztów czy terminu realizacji, co w konsekwencji doprowadziło do trudności w ocenie, czy projekt ma potencjał do sfinansowania? Dobrym rozwiązaniem tej sytuacji może być większa ilość czasu dana osobom uczestniczącym pomiędzy pierwszą, a drugą sesją i jednocześnie zapewnienie im wsparcia w uszczegółowieniu ich projektu (np. konsultacje, przyjazd animatora do uczestników).

3. Poprzez analizę ankiet oraz opinii osób uczestniczących wnioskujemy, że **sprawdził się podział na sesje**, tzn. podczas pierwszej było identyfikowanie i planowanie projektu, w drugiej konkrety o wnioskach. Dzięki temu ludzie najpierw zastanawiali się co chcą zrobić, a później: jak do tego doprowadzić? Kwestią, która nas zastanawia jest umiejscowienie Warsztatu Wojciecha Kłosowskiego, poświęconego poszerzonemu spojrzeniu na animację społeczności i rolę w niej kultury. Może tego typu zagadnienia mogłyby się znacznie bardziej przydać jeszcze przed planowaniem – ludzie pełniej postrzegający rolę kultury mogliby inaczej identyfikować potrzeby i problemy oraz określać konieczne do podjęcia działania.

4. W większości **grup warsztatowych** udało się zebrać i poznać ludzi działających na podobnym terenie i pokazać im korzyści, jakie płyną ze współpracy i wymiany informacji. Uważamy jednak, że ten dobry klimat bez zorganizowanej kontynuacji współpracy może zaniknąć. Dlatego zastanawiamy się, co zrobić, by wypracowane podczas Warsztatów kontakty, pomysły na współpracę i wymianę doświadczeń nie zanikły.

Zakończenie

Warsztaty były dobrą okazją do spotkania się osób działających na rzecz lokalnych społeczności. Analizując ankiety oraz opinie poszczególnych uczestników, wnioskujemy, że całość spełniła podstawowy cel, jakim jest wzmocnienie potencjału animatorów i instytucji kultury na Mazowszu. Niejednokrotnie podczas ewaluacji pojawiały się opinie, że tego typu inicjatywa jest ważna i należy ją kontynuować. Prócz korzyści merytorycznych (m.in. nowego podejścia w budowaniu projektu) i pobudzenia do twórczego działania, Warsztaty pełniły rolę forum wymiany doświadczeń, co jednocześnie umożliwiło pozyskanie nowych i inspirujących znajomości. Kolejnym celem, który został zrealizowany, jest wypracowanie projektów o charakterze partnerskim, z gotowością współpracy ze strony MCKiS. W ten sposób podjęte inicjatywy mają szansę w dłuższej perspektywie budować spójną markę kulturalną Mazowsza. Owoce tej współpracy będą widoczne w nadchodzącym roku. Na koniec warto zwrócić uwagę na małe zainteresowanie działaniami w obszarze kultury wśród samorządowców. Brak tej otwartości prowadzi do utrwalania się stereotypu związanego z działalnością kulturalną, jako obszarem, który nie wpływa korzystnie na rozwój ekonomiczny i społeczny. Konsekwencją jest sytuacja, w jakiej

niezależni animatorzy i działacze organizują się poza obszarem wpływów samorządu lokalnego i współpracy z nim. W jaki sposób można to usprawnić? Przecież budowanie społeczeństwa świadomego i obywatelskiego dokonuje się także przez współpracę różnych sektorów i dziedzin życia społecznego.

Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki chce kontynuować realizację projektu **Kierunek Kultura** w 2011 r. Pierwszym przystankiem będą Warsztaty **Mazowsze / Warszawa wspólna sprawa**, które będą skierowane do tych samych grup docelowych co Warsztaty **Kultura Tworzy Rozwój**, z uwzględnieniem części centralnej województwa mazowieckiego. Celem tego etapu będzie zwrócenie szczególnej uwagi na istotny wpływ, jaki wywiera Warszawa na inicjatywy podejmowane na terenie Mazowsza i odwrotnie: na wpływ Mazowsza na działania organizowane w Warszawie. Następną częścią projektu będą Warsztaty **Liderzy Kultury** organizowane z myślą o wybranych przez zespół projektowy osobach uczestniczących w czterech poprzednich cyklach Warsztatów. Celem tego działania będzie wzmocnienie potencjału wyłonionych w ten sposób liderów. Dodatkowo ważnym punktem całego przedsięwzięcia jest podjęcie współpracy z autorami najciekawszych i najlepiej rokujących projektów, które zostały stworzone podczas wszystkich cykli Warsztatów.

Opracowanie: zespół projektowy **Kierunku Kultura**, 9.11.2010r.